

נחלת בני מנשה

Gad, Reuven and...(half of) Menasheh?

לענין אבי מורי הרב אשר אהרן ב"ר אברהם בנימין ז"ל - כא בתמוז

(1) במדבר לב, א-מ

(א) ומקנהו רב ה'יה לבני ראובן ולבני גד עצום מאד ויראו את ארץ יעזר ואת ארץ גלעד והנה המקום מקום מקנה: (ב) ויבאו בני גד ובני ראובן ויאמרו אל משה ואל אלעזר הכהן ואל נשיאי העדה לאמר: (ג) עטרות ודיבן ויעזר ונמר'ה וחשבון ואלעלה ושכם ונבו ובען: (ד) הארץ אשר הפך ה' לפני עדת ישראל ארץ מקנה הוא ולעבדיך מקנה: (ה) ויאמרו אסמציאנו חן בעיניך יתן את הארץ הזאת לעבדיך לאחזה אל תעברנו את הירדן: (ו) ויאמר משה לבני ראובן האחיכם יבאו למלחמה ואתם תשובו פה: (ז) ולמה תניאון את לב בני ישראל מעבר אל הארץ אשר נתן להם ה': (ח) כה עשו אבותיכם בשלחי אתם מקדש ברנע לראות את הארץ: (ט) ועלו עד נחל אשכול ויראו את הארץ ויניאו את לב בני ישראל לבלתי בא אל הארץ אשר נתן להם ה': (י) ויחר-אף ה' ביום ההוא וישבע לאמר: (יא) אסיראו האנשים העלים ממעריס מבין עשרים שנה ומעלה את האדמה אשר נשבעתי לאברהם ליצחק וליעקב כי לאמלאו אחרי: (יב) בלתי פלב בדיפנה הקנזי ויהושע בדיגון פי מלאו אחרי ה': (יג) ויחר-אף ה' בישראל ויגעם במדבר ארבעים שנה עד-תם כל-הדור העשה הרע בעיני ה': (יד) והנה קמתם תחת אבותיכם תרבות אנשים חטאים לספות עוד על חרון אפי ה' אל ישראל: (טו) כי תשובן מאחרי ויסקר עוד להניחו במדבר ושתתם לכל-העם הזה: (טז) ויגשו אליו ויאמרו גדרת צאן נבנה למקננו פה וערים לטפנו: (יז) ואנחנו נחלקי חשים לפני בני ישראל עד אשר אסדהביאנם אל מקומם וישב טפנו בערי המבצר מפני ישיבי הארץ: (יח) לא נשוב אל-בתינו עד התנחל בני ישראל איש נחלתו: (יט) כי לא נחל אתם מעבר לירדן והלאה כי באה נחלתנו אלינו מעבר הירדן מזרחה: (כ) ויאמר אליהם משה אסמעשון את-הדבר הזה אסתחלצו לפני ה' למלחמה: (כא) ועבר לכם כל-חלום את-הירדן לפני ה' עד הזרישו את-איבוי מפניו: (כב) ונכבשה הארץ לפני ה' ואתר תשבו והייתם נקים מה' ומישראל והייתה הארץ הזאת לכם לאחזה לפני ה': (כג) ואסלא תעשו פן הנה חטאתם לה' ודעו חטאתכם אשר תמצא אתכם: (כד) בנו לכם ערים לטפכם וגדרת ליצנאכם והיציא מפיכם תעשו: (כה) ויאמר בני גד ובני ראובן אל משה לאמר עבדיך יעשו כאשר אדני מצוה: (כו) טפנו נשינו מקננו וכל-בהמתנו יהיו שם בערי הגלעד: (כז) ועבדיך יעברו כל-חלום צבא לפני ה' למלחמה כאשר אדני דבר: (כח) ויצו להם משה את אלעזר הכהן ואת יהושע בדיגון ואת ראשי אבות המטות לבני ישראל: (כט) ויאמר משה אליהם אסיעברו בני גד ובני ראובן אתכם את-הירדן כל-חלום למלחמה לפני ה' ונכבשה הארץ לפניכם ונתתם להם את-ארץ הגלעד לאחזה: (ל) ואסלא יעברו חלוצים אתכם ונאחזו בתכם בארץ כנען: (לא) ויענו בני גד ובני ראובן לאמר את אשר דבר ה' אל-עבדיך כן נעשה: (לב) נחנו נעבר חלוצים לפני ה' ארץ כנען ואתנו אחזת נחלתנו מעבר לירדן: (לג) ויתן להם משה לבני גד ולבני ראובן ולחציו שבטו מנשה בדיוסף את-ממלכת סיחן מלך האמורי ואת-ממלכת עוג מלך הבשן הארץ לעריה בגבלת ערי הארץ סביב: (לד) ויבנו בני גד את-דיבן ואת-עטרת ואת ערער: (לה) ואת-עטרת שפן ואת-יעזר ויגבהה: (לו) ואת-בית נמרה ואת-בית הרן ערי מבצר וגדרת צאן: (לז) ובני ראובן בנו את-חשבון ואת-אלעלא ואת קריתים: (לח) ואת-נבו ואת-בעל מעון מוספת שם ואת-שבמה ויקראו בשמות את-שמות הערים אשר בנו: (לט) וילכו בני מכיר בן-מנשה גלעדה וילפדה וירש את-האמורי אשר-בה: (מ) ויתן משה את-הגלעד למכיר בן-מנשה וישב בה: (מא) ויאיר בן-מנשה הלך וילכד את-חתייהם ויקרא אתהן חות יאיר: (מב) ונבח הלך וילכד את-קנת ואת-בנתיה ויקרא לה נבח בשמו:

מבנה העלילה

(א) המצג - הערים

(א) ומקנהו רב ה'ה' לבני ראובן ולבני גד עצום מאד ויראו את-ארץ יעזר ואת-ארץ גלעד והנה המקום מקום מקנה: (ב) ויבאו בני-גד ובני ראובן ויאמרו אל-משה ואל-אלעזר הכהן ואל-נשיאי העדה לאמר: (ג) עטרות ודיבן ויעזר ונמרה וחשבון ואלעלה ושכם ונבו ובען: (ד) הארץ אשר הפה ה' לפני ערת ישראל ארץ מקנה הוא ולעבדיך מקנה:

(ב) המתח - כעסו של משה - איזכור חטאים היסטוריים קבל עם ועדה

(ה) ויאמרו אסמציאנו חן בעיניך יתן את-הארץ הזאת לעבדיך לאחזה אל-תעברנו את-הירדן: (ו) ויאמר משה לבני גד ולבני ראובן האחיכם יבאו למלחמה ואתם תשובו פה: (ז) ולמה תניאון את-לב בני ישראל מעבד אל-הארץ אשר-נתן להם ה': (ח) זה עשו אבתיכם בשלחי אתם מקדש ברנע לראות את-הארץ: (ט) ויעלו עד-נחל אשכול ויראו את-הארץ ויניאו את-לב בני ישראל לבלתי-בא אל-הארץ אשר-נתן להם ה': (י) ויחר-אף ה' ביום ההוא וישבע לאמר: (יא) אם-יראו האנשים העלים ממצרים מן עשרים שנה ומעלה את האדמה אשר נשבעתי לאברהם ליעקב וליעקב כי לא-מלאו אחרי: (יב) בלתי בלב בדיפנה הקנזי ויהושע בן-נון כי מלאו אחרי ה': (יג) ויחר-אף ה' בישראל וינעם במדבר ארבעים שנה עד-תם כל-הדור העשה הרע בעיני ה': (יד) והנה קמתם תחת אבתיכם תרבות אנשים חטאים לספות עוד על חרון אפי-ה' אל-ישראל: (טו) כי תשובן מאחרי ויסקף עוד להניחו במדבר ושחתם לכל-העם הזה:

(ג) ההצעה הפרקטית בני ראובן ובני גד

(טז) ויגשו אליו ויאמרו גדרת צאן נבנה למקננו פה וערים לטפנו: (יז) ואנחנו נחליך חשים לפני בני ישראל עד אשר אס-הביאנם אל-מקומם וישב טפנו בערי המבצר מפני ישבי הארץ: (יח) לא נשוב אל-בתינו עד התנחל בני ישראל איש נחלתו: (יט) כי לא ננחל אתם מעבר לירדן והלאה כי באה נחלתנו אלינו מעבר הירדן מזרחה:

(ד) הציר המרכזי - קבלת הפתרון ע"י משה

(כ) ויאמר אליהם משה אס-תעשוון את-הדבר הזה אס-תחלצו לפני ה' למלחמה: (כא) ועבר לכם כל-חלויך את-הירדן לפני ה' עד הרישו את-איביו מפניו: (כב) ונכבשה הארץ לפני ה' ואחר תשובו והייתם נקים מה' ומישראל והייתה הארץ הזאת לכם לאחזה לפני ה': (כג) ואס-לא תעשוון כן הנה חטאתם לה' ודעו חטאתכם אשר תמצא אתכם:

(*) הפתרון הפרקטי לבני ראובן ובני גד

(כד) בני-לכם ערים לטפכם וגדרת ליצנאכם והיצא מפיכם תעשו: (כה) ויאמר בני-גד ובני ראובן אל-משה לאמר עבדיך יעשו כאשר ארני מצוה: (כו) טפנו נשינו מקננו וכל-בהמתנו יהיו-שם בערי הגלעד: (כז) ועבדיך יעברו כל-חלויך צבא לפני ה' למלחמה כאשר אדני דבר:

(*) קבל עם ועדה - חתימה פורמלית של התנאי

(כח) ויצו להם משה את אלעזר הכהן ואת יהושע בן-נון ואת-דראשי אבות המטות לבני ישראל: (כט) ויאמר משה אליהם אס-יעברו בני גד ובני ראובן אתכם את-הירדן כל-חלויך למלחמה לפני ה' ונכבשה הארץ לפניכם ונתתם להם את-ארץ הגלעד לאחזה: (ל) ואס-לא יעברו חלוצים אתכם ונאחזו בתכם בארץ כנען: (לא) ויענו בני-גד ובני ראובן לאמר את אשר דבר ה' אל-עבדיך כן נעשה: (לב) נחנו נעבד חלוצים לפני ה' ארץ כנען ואתנו אחזת נחלתנו מעבר לירדן: (לג) ויתן להם משה לבני ראובן ולבני ראובן ולחציו שבטו מנשה בן-יוסף את-ממלכת סיון מלך האמורי ואת-ממלכת עוג מלך הבשן הארץ לעריה בגבלת ערי הארץ סביב: (לד) ויבנו בני-גד את-דיבן ואת-עטרת ואת ערער: (לה) ואת-עטרת שופן ואת-יעזר ויגבהה: (לו) ואת-בית נמרה ואת-בית הרן ערי מבצר וגדרת צאן: (לז) ובני ראובן בנו את-חשבון ואת-אלעלא ואת קריתים: (לח) ואת-נבו ואת-בעל מעון מוספת שם ואת-שבמה ויקראו בשמות את-שמות הערים אשר בנו:

(*) הסיום - הערים הנכבשות מכבר

(לט) וילכו בני מכיר בן-מנשה גלעדה וילכדה וירש את-האמרי אשר-בה: (מ) ויתן משה את-הגלעד למכיר בן-מנשה וישב בה: (מא) ויאיר בן-מנשה הלך וילכד את-חיותיים ויקרא אתהן חות יאיר: (מב) ונבב הלך וילכד את-קנת ואת-בנתיה ויקרא לה נבב בשמו:

שני שבטים או שלשה? נחלת בני מנשה - החידה ופתרונה

(2) יהושע א, יב-טו

(יב) וְלְרְאוּבֵנִי וְלְגָדִי וְלַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְּנַשֶּׁה אָמַר יְהוֹשֻׁעַ לְאָמֹר: (ג) וְכֹרֵאת־הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עֲבֹדֶהָ לְאָמֹר ה' אֱלֹהֵיכֶם מְנִיחַ לָכֶם וְנָתַן לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת: (יד) גְּשִׁיכֶם טַפְכֶם וּמְקַנְיֶכֶם יֵשְׁבוּ בָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם תַּעֲבֹרוּ חֲמִשִּׁים לַפָּנִי אַחֲיֶיכֶם כָּל גְּבוּרֵי הַחֵיל וְעֲזַרְתֶּם אוֹתָם: (טו) עַד אֲשֶׁר־יָנִיחַ ה' לְאַחֲיֶיכֶם כַּכֶּם וַיֵּרְשׁוּ גַם־הַמָּה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־ה' אֱלֹהֵיכֶם נָתַן לָהֶם וּשְׁבַתֶם לְאָרֶץ יְרֻשְׁתְּכֶם וַיֵּרְשֶׁתֶם אוֹתָהּ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד ה' בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרַח הַשָּׁמֶשׁ:

(3) יהושע ד, יב-יג

(יב) וַיַּעֲבְרוּ בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְּנַשֶּׁה חֲמִשִּׁים לַפָּנִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים מֹשֶׁה: (ג) כְּאֲרֻבַּעַיִם אַלְף חֲלוּצֵי הַצֵּבָא עָבְרוּ לַפָּנִי ה' לְמַלְחָמָה אֶל עֵרְבֹת יְרִיחוֹ:

(4) יהושע יג, ז-ח

(ז) וְעַתָּה חָלַק אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת בְּנַחֲלָה לְתִשְׁעַת הַשְּׁבֻטִים וַחֲצִי הַשֵּׁבֶט הַמְּנַשֶּׁה: (ח) עָמְדוּ הָרְאוּבֵנִי וְהַגָּדִי לְקַחוּ נַחֲלָתָם אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם מֹשֶׁה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה כְּאֲשֶׁר נָתַן לָהֶם מֹשֶׁה עֶבֶד ה':

(5) יהושע יג, טו, כד, כט

וַיִּתֵּן מֹשֶׁה לְמִטָּה בְּנֵי־רְאוּבֵן לְמִשְׁפַּחְתָּם... וַיִּתֵּן מֹשֶׁה לְמִטָּה גָד לְבְנֵי־גָד לְמִשְׁפַּחְתָּם... וַיִּתֵּן מֹשֶׁה לַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה וַיְהִי לַחֲצִי מִטָּה בְּנֵי־מְנַשֶּׁה לְמִשְׁפַּחֹתָם:

(6) יהושע יח, ז

(ז) כִּי אִין־חֶלֶק לְלוּיִם בְּקִרְבְּכֶם כִּי־כַהֲנָת ה' נַחֲלָתוֹ וְגָד וְרְאוּבֵן וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְּנַשֶּׁה לְקַחוּ נַחֲלָתָם מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם מֹשֶׁה עֶבֶד ה':

(7) יהושע כב, א-ח

(א) אַז יָקָרָא יְהוֹשֻׁעַ לְרְאוּבֵנִי וְלְגָדִי וְלַחֲצִי מִטָּה מְנַשֶּׁה: (ב) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲתֶם שְׁמֵרְתֶם אֶת כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד ה' וְהִשְׁמַעְנוּ בְּקוֹלִי לְכֹל אֲשֶׁר־צִוִּיתִי אֲתֶכֶם: (ג) לֹא־עֲזַבְתֶּם אֶת־אֲחֵיכֶם זֶה יָמִים רַבִּים עַד הַיּוֹם הַזֶּה וּשְׁמֵרְתֶם אֶת־מִשְׁמֶרֶת מִצְוַת ה' אֱלֹהֵיכֶם: (ד) וְעַתָּה הִנֵּיחַ ה' אֱלֹהֵיכֶם לְאַחֲיֶיכֶם כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם וְעַתָּה פָּנּוּ וּלְכוּ לָכֶם לְאַהֲלֵיכֶם אֶל־אָרֶץ אַחֲזַתְכֶם אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד ה' בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן: (ה) רְקוּ שְׁמְרוּ מְאֹד לַעֲשׂוֹת אֶת־הַמִּצְוָה וְאֶת־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד־ה' לְאַהֲבָה אֶת־ה' אֱלֹהֵיכֶם וּלְלַבֵּת בְּכָל־דַּרְכָּיו וּלְשַׁמֵּר מִצְוֹתָיו וּלְדַבְּקָה־בּוּ וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: (ו) וַיְבָרְכֶם יְהוֹשֻׁעַ וַיְשַׁלְּחֶם וַיֵּלְכוּ אֶל־אֶהֱלֵיהֶם: (ז) וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְּנַשֶּׁה נָתַן מֹשֶׁה בְּפִשְׁן וַחֲצִי נָתַן יְהוֹשֻׁעַ עִם־אֲחֵיהֶם בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן יְמֵה וְגַם כִּי שַׁלְּחֶם יְהוֹשֻׁעַ אֶל־אֶהֱלֵיהֶם וַיְבָרְכֶם: (ח) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְאָמֹר בְּנִכְסֵים רַבִּים שׁוּבוּ אֶל־אֶהֱלֵיכֶם וּבְמִקְנֵה רַב־מְאֹד בְּכֶסֶף וּבְזָהָב וּבַנְּחֹשֶׁת וּבַבְּרֹזֶל וּבַשְּׁלֵמוֹת הַרְבֵּה מְאֹד חֶלְקוֹ שְׁלַל־אֵיבִיכֶם עִם־אֲחֵיכֶם:

8 במדבר לב: ט-מב

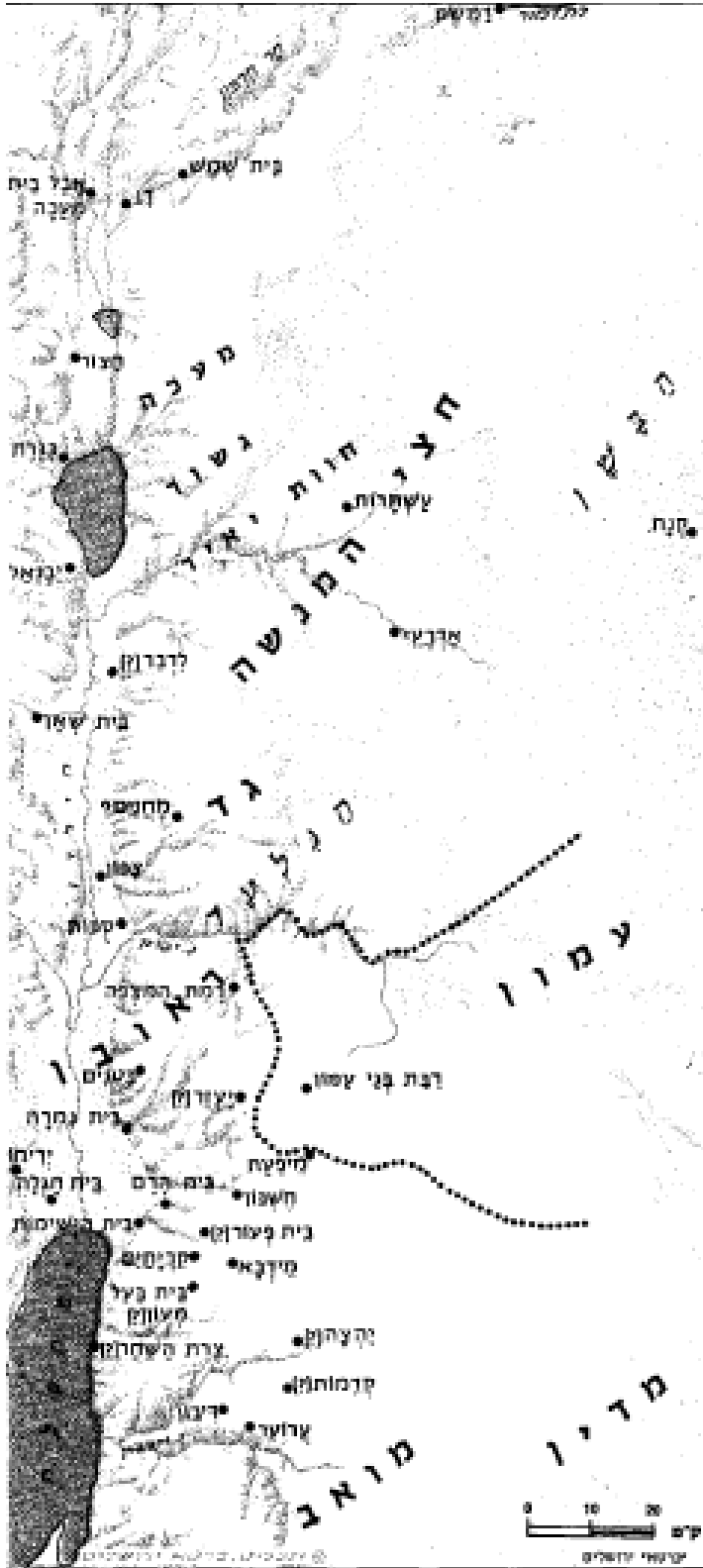
(לט) וילכו בני מכיר בִּרְמֵנֶשֶׁה גִּלְעָדָה וַיִּלְכְּדוּהָ וַיֹּרֶשׁוּ אֶת־הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר־
 בה: (מ) וַיִּתֵּן מֹשֶׁה אֶת־הַגְּלָעָד לְמַכִּיר בִּרְמֵנֶשֶׁה וַיֹּשֶׁב בָּהּ: (מא) וַיֵּאִיר
 בִּרְמֵנֶשֶׁה הַלֵּךְ וַיִּלְכְּדוּ אֶת־חֹתֵיהֶם וַיִּקְרָא אֶתְהֶן חֹת יֵאִיר: (מב) וַנֹּכַח
 הַלֵּךְ וַיִּלְכְּדוּ אֶת־קִנְיָת וְאֶת־בְּנֵי־הָאֵם וַיִּקְרָא לָהּ נֹכַח בְּשֵׁמוֹ:

9 דה"א ה, יח-כב

(יח) בְּנֵי־רְאוּבֵן וּגְדִי וַחֲצִי שֵׁבֶט־מְנַשֶׁה מִן־בְּנֵי־חֵיל אֲנָשִׁים נִשְׂאֵי מִגֵּן
 וְחָרָב וְדֹרְכֵי קָשָׁת וְלַמּוּדֵי מַלְחָמָה אַרְבָּעִים וָאַרְבָּעָה אֶלֶף וְשִׁבְעֵ־מֵאוֹת
 וְשִׁשִּׁים יְצָאֵי צַבָּא: (יט) וַיַּעֲשׂוּ מַלְחָמָה עִם־הַהַגְרִיאוֹם וַיִּטּוּר וַנִּפְּשִׁי
 וְנוֹדָב: (כ) וַיַּעֲזֹרוּ עֲלֵיהֶם וַיִּנְתְּנוּ בַיָּדָם הַהַגְרִיאוֹם וְכָל שְׁעֵמֹמָה כִּי
 לַאֱלֹהִים זָעַקוּ בַּמַּלְחָמָה וַנַּעֲתֹר לָהֶם כִּי־בָטְחוּ בּוֹ: (כא) וַיִּשְׁבּוּ מִקִּנְיָתָם
 גְּמַלְיָהֶם חֲמִשִּׁים אֶלֶף וַעֲזָן מֵאֲתֵים וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וַחֲמוּרִים אֶלְפִים וַנִּפְּשׂוּ
 אָדָם מֵאָה אֶלֶף: (כב) כִּי־חָלְלִים רַבִּים נָפְלוּ כִּי מֵהָאֱלֹהִים הַמַּלְחָמָה
 וַיִּשְׁבּוּ תַחְתֵּיהֶם עַד־הַגְּלָה:

10 דברים ג, יז

(י) כָּלֹ עַרְי הַמִּיּוֹר וְכָל־הַגְּלָעָד וְכָל־הַבְּשָׁן עַד־סֻלְכָה וְאֹדְרָעִי עַרְי
 מַמְלַכַת עֹג בְּבִשָׁן: (יא) כִּי רָקְעוּ עוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן נִשְׂאֵד מִיַּתֵּר הַרְפָּאִים הַנָּה
 עֲרָשׁוֹ עָרֶשׁ בְּרֹז הַלָּה הוּא בְּרַבַת בְּנֵי עֵמּוֹן תְּשַׁע אֲמוֹת אַרְפָּה וָאַרְבַּע
 אֲמוֹת רְחֵבָה בְּאֲמַת־אִישׁ: (יב) וְאֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת יִרְשֵׁנוּ בְּעַת הַהוּא
 מֵעַרְעָר אֲשֶׁר־עַל־נַחַל אֲרֵזֶן וַחֲצִי הַר־הַגְּלָעָד וְעַרְי נַתַּתִּי לְרְאוּבֵנִי וְלַגְדִּי:
 (יג) וַיִּתֵּר הַגְּלָעָד וְכָל־הַבְּשָׁן מַמְלַכַת עֹג נַתַּתִּי לַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶׁה כָּל־
 חֵבֶל הָאֲרָגָב לְכָל־הַבְּשָׁן הַהוּא יִקְרָא אָרֶץ רְפָאִים: (יד) יֵאִיר בִּרְמֵנֶשֶׁה
 לָקַח אֶת־כָּל־חֵבֶל אֲרָגָב עַד־גָּבֹל הַגְּשׁוּרִי וְהַמַּעַכְתִּי וַיִּקְרָא אֹתָם עַל־
 שְׁמוֹ אֶת־הַבְּשָׁן חֹת יֵאִיר עַד הַיּוֹם הַזֶּה: (טו) וְלַמַּכִּיר נַתַּתִּי אֶת־הַגְּלָעָד:
 (טז) וְלְרְאוּבֵנִי וְלַגְדִּי נַתַּתִּי מִן־הַגְּלָעָד וְעַד־נַחַל אֲרֵזֶן תּוֹךְ הַנַּחַל וּגְבֹל
 וְעַד יָבֶק הַנַּחַל גָּבֹל בְּנֵי עֵמּוֹן: (יז) וְהַעֲרֵבָה וְהַיַּרְדֵּן וּגְבֹל מִכְנָזַת וְעַד יַם
 הָעֲרָבָה יַם הַמֶּלַח תַּחַת אֲשֶׁר־תַּת הַפְּסָגָה מִזְרַחָה:

11) דברי הימים א ב:כ"א-כד

- (כא) ואחר בא חצרון אל-בת-מכיר אבי גלעד והוא לקחה והוא בן-ששים שנה ותלד לו את-שגוב:
 (כב) ושגוב הוליד את-יאיר ויהיו-לו עשרים ושלוש ערים בארץ הגלעד:
 (כג) ויקח גשור-וארם את-חות יאיר מאתם את-קנת ואת-בנתיה ששים עיר כל-אלה בני מכיר אבי-גלעד:
 (כד) ואחר מות-חצרון בכלב אפרתה ואשת חצרון אביה ותלד לו את-אשחור אבי תקוע:

12) מיוחס לתלמיד ר' סעדיה גאון דברי הימים א ב:כב-כג

(כב-כג) ושגוב הוליד את יאיר – הוא יאיר בן מנשה הכתוב בתורה (במדבר ל"ב:מ"א), ואע"פ שחצרון היה משבט יהודה יאיר נקרא על שם אבי אמו מפני שחשוב היה ואיש מלחמות, וכמו כן מצינו במקומות אחרות שנקראים על שם אמן; בני חביה בני הקוץ בני ברזלי אשר לקח מבנות ברזלי הגלעדי לאשה ויקרא על שמם (עזרא ב':ס"א) ולפי שברזלי שהיה בימי דוד היה חשוב נקראים בני בנותיו על שמו, וזה יאיר בן שגוב בן חצרון הוא משבט יהודה ונקראים על שם אמו לפי שמכיר אבי אמו היה חשוב, ומכיר אבי אמו היה ראש ואב לגלעד ויאיר תפש לגלעד אחריו לפיכך נקרא על שם אבי אמו ועל שם הנחלה שתפשו בימי שלטנותו של יוסף שהיה מלך על הארץ, וכשמת יוסף ואחיו נתחזקו האומות ויקחו גשור וארם שהיו גוים ותפשו את חוות יאיר ואת קנת ואת בנותיה שלקח נבח בימי מכיר גם אותם תפשו גשור וארם; ששים עיר – כל אלה תפשו בני מכיר ובני גלעד, וזהו שאמר בראשי המטות: וילכו בני מכיר בן מנשה גלעדה ויאיר בן מנשה שהוא בן בתו הלך באותו הזמן ולקח חוות יאיר כדכתיב: ויהיו עשרים ושלוש ערים בארץ הגלעד, וגם נבח הלך באותו הזמן ותפש לו את קנת ואת בנותיה, ותקפו גוים עליהם ולקחו מידם וישבו בהם עד שבאו בארץ ישראל ולכך נתאוו בני מכיר לשבת בארץ הגלעד, ובתפושת אביהם נתנה משה להם שני: ולמכיר נתתי את הגלעד ולבני בניו מה שתפשו עד גבול הגשורי והמעכתי, וזהו גשור וארם כמו ארם מעכה (דברי הימים א י"ט:ו'). וגם יהושע נתנה להם שנאמר: ויהי הגורל למטה מנשה כי הוא בכור יוסף למכיר בכור מנשה אבי הגלעד כי הוא היה איש מלחמה ויהי לו הגלעד והבשן, דע לך באר היטב כי אותם הדברים של חומש של מכיר ויאיר ונבח ספורות לשעבר הן כי מכיר ויאיר ונבח לא לקחו כלום במדבר. והן הן דברי ר"י הגלילי בסדר עולם (פרק ט): יאיר בן מנשה ומכיר בן מנשה נולדו בחיי יעקב אבינו ומתו לאחר משה, ונבח נולד במצרים ומת אחר משה בעבר הירדן, וספורות של חומש מה שעשו במצרים הם.

13) פירוש ר' יהודה החסיד על התורה שמות א:ז

אבי היה מוכיח מדברי הימים שכל זמן שהיו ישראל במצרים היו לפעמים הולכים לארץ ישראל על קרקע יעקב אבינו והיו בונים שם כרכים. ואני סבור שדוקא זרע יוסף היו עושים ולהן היה רשות מפרעה כי מחמת כבוד יוסף פרעה נהג בהם כבוד לתקן ולחזק ירושתן והיו מושיבין בהן דורות ופורעין להן מס. וראייה מדברי הימים ובני אפרים שותלח וברד וגו'. ואחר שבע דורות אומר וכתו שארה ותבן את בית חורון התחתון ואת העליון ואת און שארה ואחריו אחר חמשה דורות נון בני יהושע בנו, והלא יהושע מבאי הארץ היה, א"כ אותה שארה שהיתה בטוב ו' דורות קודם משבנתה אותם הכרכים, אלא על כרחיך כל זמן שהיו במצרים

14) דברי הימים א ז:כז

- (כ) ובני אפרים שותלח וברד בנו ותחת בנו ואלעדה בנו ותחת בנו: (כא) וזבד בנו ושותלח בנו ועזר ואלעד והרגום אנשי-גת הנולדים בארץ כי ירדו לקחת את-מקניהם: (כב) ויתאבל אפרים אביהם ימים רבים ויבאו אחיו לנחמו: (כג) ויבא אל-אשתו ותהר ותלד בן ויקרא את-שמו פריעה כי ברעה היתה בביתו: (כד) ובתו שארה ותבן את-בית-חורון התחתון ואת-העליון ואת און שארה: (כה) ורפח בנו ורשף ותלח בנו ותחן בנו: (כו) לעדן בנו עמיהוד בנו אלישמע בנו: (כז) נון בנו יהושע בנו:

(1) שותלח (2) ברד (3) תחת (4) אלעדה (5) תחת (6) זבד (7) לעדן (8) עמיהוד (9) אלישמע (10) נון (11) יהושע?